

Поддържай безопасно работно място — безопасност за работниците

Дефиниция

Поддръжката включва технически, административни и управленски действия, целящи поддържането или възстановяването на оборудване, заводи, сгради или транспортни средства до състояние, в което те могат да изпълняват изискваните от тях функции ⁽¹⁾, защита от аварии и влошаване на състоянието им. Дейностите по поддръжка включват:

- проверка,
- изпитване,
- измерване,
- подмяна,
- настройка,
- ремонт,
- откриване на повреди,
- подмяна на части,
- сервизно обслужване.

Обичайни дейности, при които работниците са изложени на различни опасности

Поддръжка се извършва на всяко работно място и във всички промишлени сектори. Тя е част от ежедневните задължения на повечето работници, а не само на техниците по поддръжка и инженерите. Работниците, участващи в дейности по поддръжка, са изложени на риск от:

- мускулно-скелетни смущения (МСС) при извършването на дейности, които са свързани с навеждане или неудобно положение на тялото, понякога при тежки атмосферни условия (например студ),
- респираторни проблеми, свързани с излагане на въздействието на азбест — при поддръжка на стари сгради или промишлени инсталации,
- кожни или респираторни болести, дължащи се на контакт с опасни вещества — смазки, разтворители, разяждащи вещества и прах, включително канцерогенни дървени прахове;
- задушаване в тесни пространства,
- заболявания в резултат на излагане на биологични опасности — хепатит А, легионела.

Освен това работниците са изложени на риск от различни злополуки, включително падане или удар от машинна част.

Дейностите по поддръжка се простират в широк диапазон — от съвсем незначителни, например подмяна на електрическа крушка или тонер на принтер, до съществени, например периодична инспекция на енергийна централа.

⁽¹⁾ Association Française de Normalisation. Terminologie de la maintenance. Norme NF-EN 13306. X 60-319, AFNOR, Saint-Denis La Plaine, Juin 2001.

Последствия от поддръжката за безопасността и здравето при работа

Независимо дали обхватът на задачата е малък или голям, тя може да се отрази съществено върху безопасността и здравето не само на изпълняващите я работници, но и на други, както показват следните примери:

- В процеса по поддръжка може да настъпи злополука/нараняване — работниците, извършващи поддръжка на машина, могат да пострадат от нараняване, ако машината се задейства внезапно; възможно е да са изложени на лъчения или опасни вещества, да ги удари движеща се част на машината, или да са застрашени от развитие на МСС.
- Лошото качество на поддръжката на работното място може да създаде проблеми, свързани с безопасността — използването на неподходящи резервни части може да причини сериозни злополуки и наранявания на работници, както и повреда на оборудването.
- Липсата на поддръжка на работното място може не само да намали живота на оборудването или сградите, но и да доведе до злополуки — неотстранена повреда на пода на склад например може да причини инцидент с електрокар, нараняване на шофьора и хора наоколо, а също повреда на преместваните стоки.

Пет основни правила за безопасна поддръжка на работното място

Поддръжката е процес, който започва преди началото на изпълнение на самата задача и приключва, след като работата бъде проверена, обявена за изпълнена и след като се попълни съответната документация. Участието на работниците и/или техни представители на всички етапи и във всички аспекти на процеса увеличава не само безопасността на процеса, но и качеството на работа.

По-долу са представени допълнителни пояснения за петте етапа на безопасна поддръжка на работното място.

Планиране на поддръжката

Работодателят трябва да извърши оценка на риска за дейността и да привлече работници за участие в процеса. Трябва да се разгледат следните неща:

- Обхват на задачата: какво е необходимо да се извърши, колко време е необходимо за задачата, как ще повлияе задачата на другите работници и дейности на работното място.
- Идентифициране на опасностите: например електричество, излагане на въздействието на опасни вещества, наличие на прах/азбест, тясно пространство, подвижни машинни части, падане или пропадане, тежки предмети, които трябва да се преместват, труднодостъпни части.
- Какво е необходимо за дейността: умения и брой работници, които да се включат в извършването на работата, какви са функциите на отделните лица (задължения за контактуване с работниците на изпълнителя или работодателя домакин, управление на задачите, на кого трябва да се докладва за евентуални проблеми), инструменти, които трябва да се използват, лични предпазни средства (ЛПС) и други необходими мерки за защита на работниците (например скеле, контролна апаратура).
- Безопасен достъп до зоната за работа и способности за (бърза) евакуация.
- Обучението/информацията, която трябва да се осигури за участващите в задачата работници и за работещите в близост до тях относно задачата (за гарантиране на компетентност на работниците и тяхната безопасност), „веригата на управление“ и всякакви процедури, които ще се използват по време на дейността, включително докладване на възникнали проблеми. Това е особено важно, ако поддръжката се извършва от подизпълнители.

Работниците трябва да участват в етапа на планиране — те могат да посочат опасностите и ефективни начини за справяне с тях. Заключениеята и резултатите от оценката на риска в етапа на планиране трябва да бъдат съобщени на работниците, участващи в задачата по поддръжката, а също на други, на които това може да се отрази. Участието на работниците, включително на подизпълнителите, в обучението и запознаването им с установените процедури са много важни елементи за гарантиране на тяхната безопасност.

Работа в безопасна среда

Процедурите, разработени на етап планиране, във връзка с оценката на риска, трябва да бъдат приведени в изпълнение. Например електрозахранването на оборудването, по което ще се работи, трябва да бъде изключено и да се използва договорената система за блокиране. Трябва да се постави предупредителна табела с датата и часа на блокиране, както и с името на лицето, упълномощено да отстрани блокировката. По този начин безопасността на работника, извършващ поддръжка на машината, няма да бъде застрашена от възможността някой да я включи по невнимание, при което последният също може да бъде засегнат, например ако машината не е в състояние да функционира безопасно (ако е с отстранени предпазители). Работниците трябва да гарантират, че в работната зона може да се влиза и излиза безопасно, в съответствие с плана за работа.

Използване на подходящо оборудване

Работниците, изпълняващи задачи по поддръжката, трябва да разполагат с подходящите инструменти и оборудване, които понякога се различават от обичайно използваните. Възможно е да работят в зони, различни от обичайните работни пунктове, и да са изложени на много опасности. Следователно трябва да имат също подходящи ЛПС. Например работници, почистващи или подменящи филтри на смукателна вентилация, може да са изложени на концентрации на прах, много по-високи от нормалните за съответното работно място. Достъпът до тези филтри, често разположени в зоната на покрива, трябва също да се обезопаси. Необходимите за работата инструменти и ЛПС, определени при планирането и оценката на риска, трябва да са налични (заедно с инструкции за използването им, ако това се изисква) и да се използват.

Трябва да се спазват безопасните практики на работа, разработени на етапа на планиране

Планът за работа трябва да се спазва дори когато времето не достига: съкращаването на процедурите може да струва много скъпо и да доведе до злополуки, нараняване или повреждане на имущество. Ако се случи нещо непредвидено, може да се наложи да бъдат уведомяти началниците и/или да се консултират други специалисти. Много е важно да се помни, че излизането извън обхвата на собствените умения и компетенции може да доведе до много сериозна злополука.

Работата трябва да се проверява

С цел да се гарантира изпълнение на задачата, безопасност на поддръжания обект и отстраняване на всякакви генерирани отпадъци. Когато всичко бъде проверено и обявено за безопасно, задачата може да се счита за изпълнена, блокировките — да се отстранят, началниците и другите работници — да се уведомят. Последната стъпка е изготвяне на доклад до ръководството, описващ извършената работа, включително коментари относно срещнати трудности и препоръки за подобряване. В идеалния случай това трябва да се обсъди и на заседание на персонала, на което участващите в процеса работници, както и работещите в близост до тях, могат да коментират дейността и да направят подходящи предложения за подобряване на процеса.

При дейностите по поддръжка работниците може да са изложени на риск, но липсата на поддръжка може да изложи на риск повече работници.

Запомнете: когато извършвате дейности по поддръжка, вашето здраве и безопасност, а също здравето и безопасността на вашите колеги, зависят от качеството на вашата работа.

Допълнителна информация

Фактологичната справка е съставена в подкрепа на Европейската кампания 2010—2011 „Поддържай безопасно работно място“. Други справки в тази поредица и допълнителна информация по въпроса има на:

<http://osha.europa.eu/en/topics/maintenance>

Посоченият източник се разработва и актуализира постоянно.

Европейска агенция за безопасност и здраве при работа

Gran Vía, 33, E-48009 Bilbao, SPAIN

Тел. +34 944794360 • Факс: +34 944794383

Електронна поща: information@osha.europa.eu

© Европейска агенция за безопасност и здраве при работа. Възпроизвеждането е разрешено, при условие че се посочи източникът. Printed in Belgium, 2010.

<http://osha.europa.eu>